

EVROPSKÁ UNIE SCHVÁLILA NOVÝ FINANČNÍ RÁMEC NA LÉTA 2007-2013

Short note

Třicetihodinový vyjednávací maratón šéfů členských států na bruselské Evropské radě nakonec **přinesl ovoce**. Výslednou dohodu umožnila vstřícnost Francie i Velké Británie, které souhlasí s tím, že v roce 2008 až 2009 dojde k revizi výdajů evropského rozpočtu, včetně výslovně zmíněné společné zemědělské politiky a britského rabatu. Hlavní osobou summitu byla ale německá kancléřka Angela Merkelová, která štědrým návrhem na zvýšení příspěvků Německa uspokojila polské požadavky. Požadovanému jednomyslnému návrhu pak již nestálo nic v cestě. V budoucí finanční perspektivě 2007 až 2013 bude **Evropská unie hospodařit s celkovými výdaji ve výši 862,363 miliard euro** (v cenách roku 2004), což představuje **1,045 % hrubého národního důchodu (HND)** Společenství. Rozpočet předjímá přijetí Bulharska a Rumunska od roku 2007.

Rozpočet je tak kompromisem mezi červnovým návrhem lucemburského předsednictví (celkové výdaje 871 mld. euro) a původním návrhem britského předsednictví ze začátku prosince (celkové výdaje 847 mld. euro). Vůči úvodnímu návrhu Evropské komise z loňského roku se však jedná o výrazně úspornější verzi.

Finanční perspektivu ještě musí schválit europoslanci. Evropský parlament sice požadoval rozpočet v objemu **1,18 % HND (974,8 mld. euro)** Evropské unie a navíc při prvním britském návrhu ve výši 1,03 % HND ústy svého předsedy Josepha Borrella hrozil vetem, takový krok je podle našeho názoru vysoce nepravděpodobný. Pevně proto věříme, že finanční perspektivu 2007-2013 nakonec **schválí i evropští poslanci**.

Základní parametry rozpočtu

Oproti návrhu ze začátku prosince je finanční perspektiva **bohatší o zhruba 15 miliard euro**. Podstatná část navýšení jde **ve prospěch nových členských států**, pro které je určeno více prostředků na strukturální a kohezní politiku, tedy z rozpočtové hlavy „1b. Soudržnost pro růst a zaměstnanost“. Nejvíce bude z navýšení prostředků profitovat Polsko, které na tuto politiku celkově získá necelých 60 miliard euro, tedy o zhruba 3,5 miliard více, než činil původní britský návrh.

Kromě zvýšení objemu peněz na strukturální a kohezní politiku došlo k dohodě o **příspěvku EU na odstavení jaderných elektráren** na Slovensku (Jaslovské Bohunice – 375 mil. euro), v Litvě (Ignalina – 865 mil. euro) a Bulharsku (Kozloduj – 210 mil. euro), které se našly v rozpočtové hlavě 1a. Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost.

Struktura výdajů rozpočtu Evropské unie v letech 2007-2013:

součet za všech sedm let, v mld. EUR, stálé ceny 2004

příděly na závazky	návrh Evropská komise	návrh Lucemburska (VI/2005)	návrh Velké Británie z 5.12.	schválený finanční rámec
Hlava 1: Udržitelný růst	471	379	369	380
1a. Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost	133	72	72	72
1b. Soudržnost pro růst a zaměstnanost	339	307	297	308
Hlava 2: Ochrana a správa přírodních zdrojů	405	378	367	367
z nichž: zemědělství – výdaje související s trhem a přímé platby	301	295	293	293
Hlava 3: Občanství, svoboda, bezpečnost a spravedlnost	25	11	10	10
Hlava 4: EU jako globální partner	95	50	50	50
Hlava 5: Správní výdaje	29	50	49	50
Příděly na závazky celkem	1 025	871	847	862
Příděly na závazky k HND	1,24 %	1,06 %	1,03 %	1,045 %

Zdroj: Evropská komise, lucemburské předsednictví, britské předsednictví

Výrazný ústupek učinil i britský ministerský předseda Tony Blair, který souhlasil se **snížením slevy Velké Británie z odvodů do evropského rozpočtu o 10,5 miliard euro** po celou rozpočtovou sedmiletku. Na začátku prosince byl přítom ochoten akceptovat snížení britské slevy pouze o 8 miliard euro.

Součástí dohody je i **zřízení kontroverzního Globalizačního korekčního fondu**, který bude poskytovat finanční prostředky na rekvalifikace a pomoc při hledání práce pracovníkům, kteří ztratili zaměstnání při krachu nekonkurenceschopných podniků. Jeho roční rozpočet by měl dosahovat 500 milionů euro.

Jak je patrné, schválené **řezy se netýkají společné zemědělské politiky**. Důvodem je dohoda francouzského prezidenta Chiraca a bývalého německého kancléře Schrödera z roku 2002 na zmrazení agrárních dotací až do roku 2013. V situaci, kdy každý stát má právo veta, se zemědělskými dotacemi nešlo hnout.

Schválený návrh zachovává uvolněné **podmínky pro čerpání**, zejména v oblasti strukturální a kohezní politiky. Dosud platné pravidlo požadující vyčerpání prostředků nejpozději do dvou let od období, na které byly určeny, bude **dočasně prodlouženo na tři roky**. To umožní vyhnout se časovému tlaku na co nejrychlejší realizaci projektu, která byla mnohdy důvodem, že se finanční prostředky nestihly vyčerpat. Toto opatření však platí pouze pro nové členské státy (+ Bulharsko a Rumunsko) a do roku 2010, poté se opět přistoupí na princip „N+2“.

Oslazením návrhu je i **snížení požadované míry spolufinancování z národních veřejných zdrojů**. Evropská komise ve svých návrzích počítala se spolufinancováním z národních veřejných zdrojů ve výši 25 % u strukturálních fondů a 15 % u kohezního fondu. Nejen v ČR tak vyvolala obavy, že se nabízené prostředky nevyčerpají z důvodu neschopnosti nalézt v napjatých veřejných financích dostatečné prostředky na spolufinancování. Rozpočet tímto pochybám vychází vstříc, když u strukturálních fondů pro chudší členské země **snížuje požadovanou národní spoluúčast na 15 %** - tedy stejně jako u kohezního fondu.

Schválená finanční perspektiva vyšla nováčkům vstříc i v zahrnutí **možnosti hradit DPH projektů ze strukturálních fondů**, což podstatně pomůže neplátcům DPH (např. obce, malé neziskové organizace), kteří si nemohou zaplacené DPH z projektů odečíst. Úspěchem je i umožnění strukturálním fondům financovat **projekty z oblasti bydlení**, což ČR hodlá využít při rekonstrukci panelových domů.

Dopady na Českou republiku

Strop příjmů na strukturální a kohezní politiku pro ČR je stanoven na **3,4293% oproti 3,315 % HDP původně navržených Velkou Británií začátkem prosince**. Je to o něco méně než nám přiznal lucemburský návrh (3,6 % HDP) nebo návrh Evropské komise (4,0 % HDP). Při uvažování mírné varianty hospodářského růstu vychází pro Českou republiku částka ve výši přibližně **23,7 miliard euro** (v cenách roku 2004) **za celé sedmileté období**. Z toho 1/3 z Fondu soudržnosti a 2/3 ze strukturálních fondů (Evropský fond regionálního rozvoje a Evropský sociální fond). Britské předsednictví EU při kalkulaci příspěvků ze strukturálních a kohezních fondů vycházelo z poměrně umírněného odhadu hospodářského růstu v ČR na základě statistik z jara 2005. Proto bylo dohodnuto, že v roce 2010 se hospodářský růst nováčků přehodnotí a v případě vyšších temp přírůstku ekonomiky by i příliv peněz z evropských fondů mohl ještě posílit.

V současném, pro ČR zkráceném, období 2004-2006 máme v rámci strukturální a kohezní politiky nárok na 2,63 miliard euro (běžné ceny). Při přepočtu budoucích alokací na běžné ceny nám vychází, že ze strukturálních fondů a kohezního fondu by Česká republika **na základě britského návrhu do budoucna v průměru získávala téměř pětinasobek toho, co nyní**. Mimo strop 3,4293 % obdrží ze strukturálních fondů hlavní město Praha dodatečných 200 milionů euro za celé období 2007-2013.

Kromě toho ve stejném období Česká republika obdrží dotace v celkové výši cca. 6,3 miliardy euro, z toho zhruba tři pětiny půjde na přímé platby farmářům a zbytek na **rozvoj venkova**. Přibližně 720 milionů euro **by mělo přijít z přímých komunitárních programů EU** na vědu, výzkum, školství, kulturu, podnikání a podobně. České odvody do pokladny Unie se odhadují na celkových 8,3 miliardy euro. Za celé období by tedy měla dosáhnout kladná čistá pozice České republiky vůči rozpočtu EU okolo 22,5 miliard euro, tedy zhruba **93 miliard korun ročně**.

Závěrečné shrnutí

Z ekonomického hlediska je britský návrh pro ČR přínosem, který dále umožní **solidní růst HDP a reálnou konvergenci** vůči zemím EU-15. Rozpočet není přijat ani na úkor chudších členských zemí, zdá se být **vyváženým kompromisem** mezi národními zájmy všech států. Schválená finanční perspektiva však **není rozpočtem pro 21. století** a bylo iluzorní se domnívat, že se jeho radikální reforma za půl roku stihne. Okénko pro budoucí restrukturalizaci směrem k vyšším výdajům na výzkum, vývoj a inovace otevírá klauzule, požadující revizi výdajů společného evropského rozpočtu v roce 2009 a 2010.

Britský premiér Tony Blair předložením rozpočtu na poslední chvíli slavil úspěch. Doufáme však, že součástí zákulisních dohod **není budoucí rozmělnění reformního úsilí v EU** například v návrzích směrnice o službách či směrnice o pracovní době, apod.

Jan Jedlička
tel: +420 261 073 484
<mailto:jjedlicka@csas.cz>